

Resultaten onderzoek vleermuizen

Hoppenhofstraat 2 te Batenburg

Datum : 5 november 2018
 Projectnummer : P18-0187
 Opdrachtgever : Ted van der Leur
 Werkorganisatie Druten Wijchen
 Postbus 9000
 6600 HA Wijchen
 Opgesteld door : I.J.J. Vleut
 Kwaliteitscontrole : N. Arts-Smits

Kader

De initiatiefnemer is voornemens op de locatie Hoppenhofstraat 2 te Batenburg de bestaande voetbalkantine te slopen en een multifunctionele accommodatie met basisschool, sporthal en dorpshuis en bijbehorende parkeervoorzieningen te realiseren. In verband met de voorgenomen plannen is in 2018 een toets flora en fauna uitgevoerd (Staro Natuur en Buitengebied, P18-0067). Hieruit is gebleken dat het pand mogelijkheden biedt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Deze verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen, leidt sloop van de panden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is derhalve noodzakelijk. In onderhavige notitie worden het nader onderzoek naar vleermuizen beschreven.

Figuur 1. Globale begrenzing plangebied (rood omlijnd) (bron: Pouderoyen Compagnons)

Methode

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van 2017.

In het voorjaar van 2018 zijn drie veldbezoeken uitgevoerd om foerageergebied, vliegroutes en mogelijke kraamkolonie- en zomerverblijven van vleermuizen in of aan de gebouwen te kunnen vaststellen. Daarvan zijn twee avondrondes uitgevoerd in de periode 15 mei tot 15 juli en is er een ochtendbezoek uitgevoerd in de periode 15 april tot 15 augustus. In het najaar van 2018 zijn tevens twee avondrondes uitgevoerd in de periode 15 augustus tot 1 oktober om foerageergebied, vliegroutes, paarverblijven en zwermgedrag vast te stellen dat een winterverblijfplaats van vleermuizen indiceert.

De gewone dwergvleermuis gebruikt in de winter grote gebouwen als massale winterverblijfplaats. De gebouwen kenmerken zich vooral door de grote oppervlakte aan beschikbare verblijfplaatsen (spouw, dilatatievoeg, holle vloerelementen etc.), relatief hoge en oude gebouwen waar meer dan honderden tot duizenden vleermuizen in kunnen verblijven. Om massale winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vast te stellen is het noodzakelijk om twee nachtbezoeken in de periode augustus tot 10 september tussen 0:00 uur tot 02:00 uur uit te voeren. De gewone dwergvleermuizen komen rond die periode massaal naar de winterverblijfplaats en zwermen daar rond. Er is voor gekozen om geen onderzoek uit te voeren naar massale winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen gedurende de nacht, omdat het te slopen gebouw niet voldoet aan de specificaties van een mogelijke massawinterverblijfplaats. De bouwmassa is niet dusdanig groot dat het geschikt is als massale winterverblijfplaats. De aanwezigheid van winterverblijven is gezien de constructie van het pand uit te sluiten.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van verschillende batdetectors (Pettersson D240x en Anabat Walkabout). Vleermuizen maken ultrasoon geluid, en met de echo daarvan krijgen ze een geluidsbeeld van de omgeving. Wij kunnen dat geluid met het blote oor niet of nauwelijks horen, maar een batdetector zet het ultrasone geluid om naar een geluidsfrequentie die wij wel kunnen horen. Met de batdetectors die gebruikt zijn tijdens het vleermuisonderzoek is het mogelijk om opnames te maken van de geluiden. De Anabat Walkabout heeft als meerwaarde dat de sonogrammen van de geluiden van de vleermuizen gelijk zichtbaar zijn en in het veld kunnen worden geanalyseerd. De opnames zijn, indien noodzakelijk, achteraf geanalyseerd om met zekerheid de vleermuissoort vast te stellen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de bezoekdata, de onderzoeker(s), de onderzochte soortgroep(en), het moment op de dag en de weersomstandigheden.

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers en weersomstandigheden. Onderzoekers: IV = Ivar Vleut, KK = Kees Konings

Periode	datum	tijd (van - tot)	onderzoeker	bewolking	temp	neerslag	wind
Voorjaar	30-5-2018	21:40 – 23:40	IV + KK	Licht bewolkt	22 °C	geen	Windkracht 2
Voorjaar	5-7-2018	03:15 – 05:15	IV	Helder	16 °C	geen	Windkracht 2
Voorjaar	6-7-2018	22:00 – 0:00	IV + KK	Helder	21 °C	geen	Windkracht 1
Najaar	16-8-2018	22:00 – 0:00	IV + KK	Helder	18 °C	geen	Windkracht 2
Najaar	6-9-2018	23.30 – 01:30	IV + KK	Helder	14 °C	geen	Windkracht 2

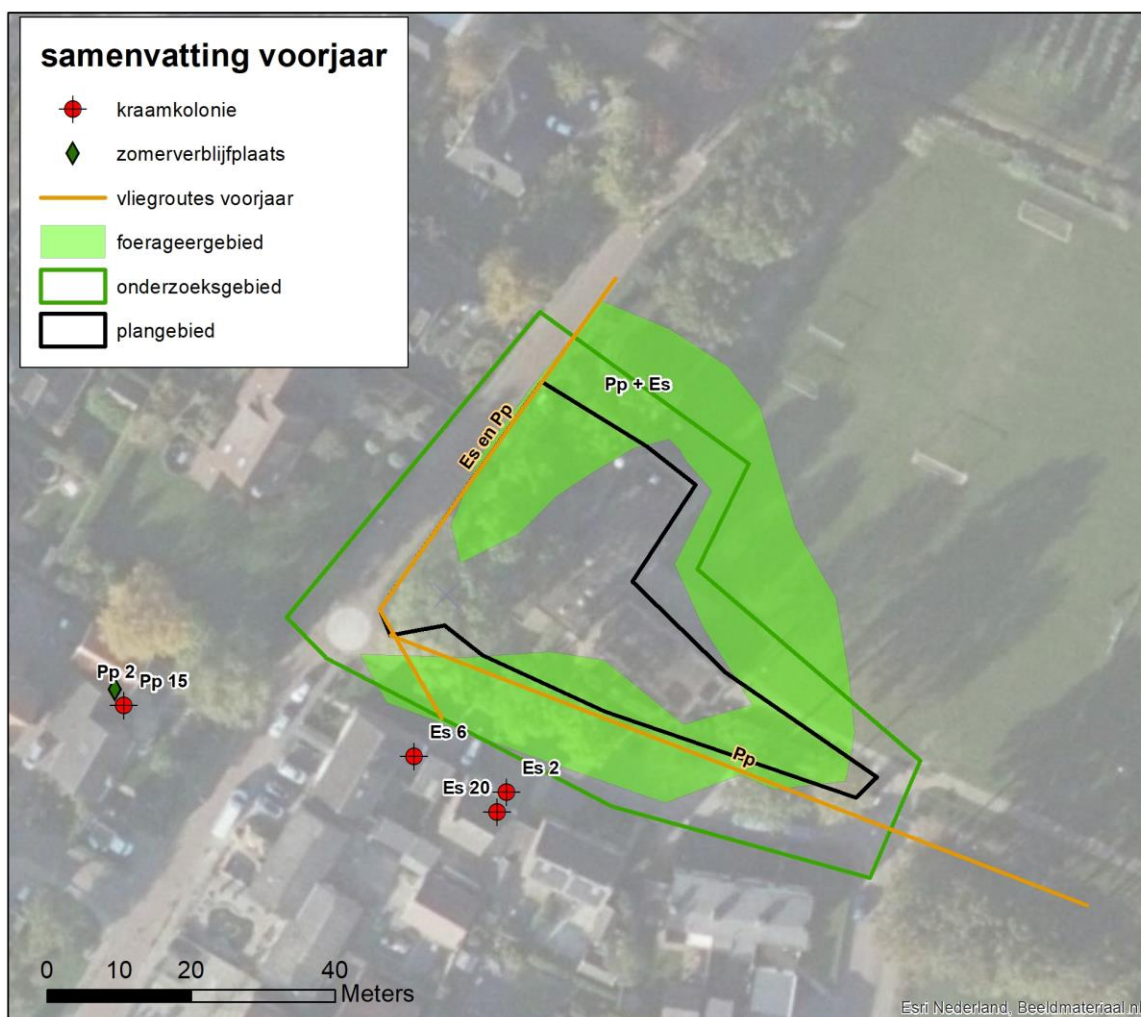
Resultaten Vleermuizen

Voorjaar 2018

Er zijn in totaal drie rondes uitgevoerd. Gedurende deze onderzoeken zijn meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen binnen het plangebied waargenomen, voornamelijk boven het voetbalveld ten noorden van het gebouw en bij de laanbomen aan de Hoppenhofstraat en Touwslagersbaan. Ook zijn foeragerende laatvliegers waargenomen aan de zuidwestkant van plangebied. In figuur 3 zijn de functies van het plangebied voor vleermuizen weergegeven, gebaseerd op de drie onderzoeken in het voorjaar.

Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen binnen het plangebied. Wel zijn drie kraamkolonies van laatvliegers vastgesteld bij een gebouw aan de Hoppenhofstraat 21 en bij de Touwslagersbaan 20. Tevens is buiten het plangebied een kraamkolonie gewone dwergvleermuizen aangetroffen die later als zomerverblijfplaats in gebruik werd genomen.

De laanbomen aan de west- en zuidkant van het plangebied werden door zowel laatvliegers als gewone dwergvleermuizen gebruikt als vliegroute. Verder zijn in het plangebied meerdere vleermuizen aangetroffen die geen binding met het te herontwikkelen gebouw of de directe omgeving bleken te hebben. Deze individuen zijn als “ter plaatse” aangegeven in de waarnemingen per onderzoeksronde, in bijlage 1.

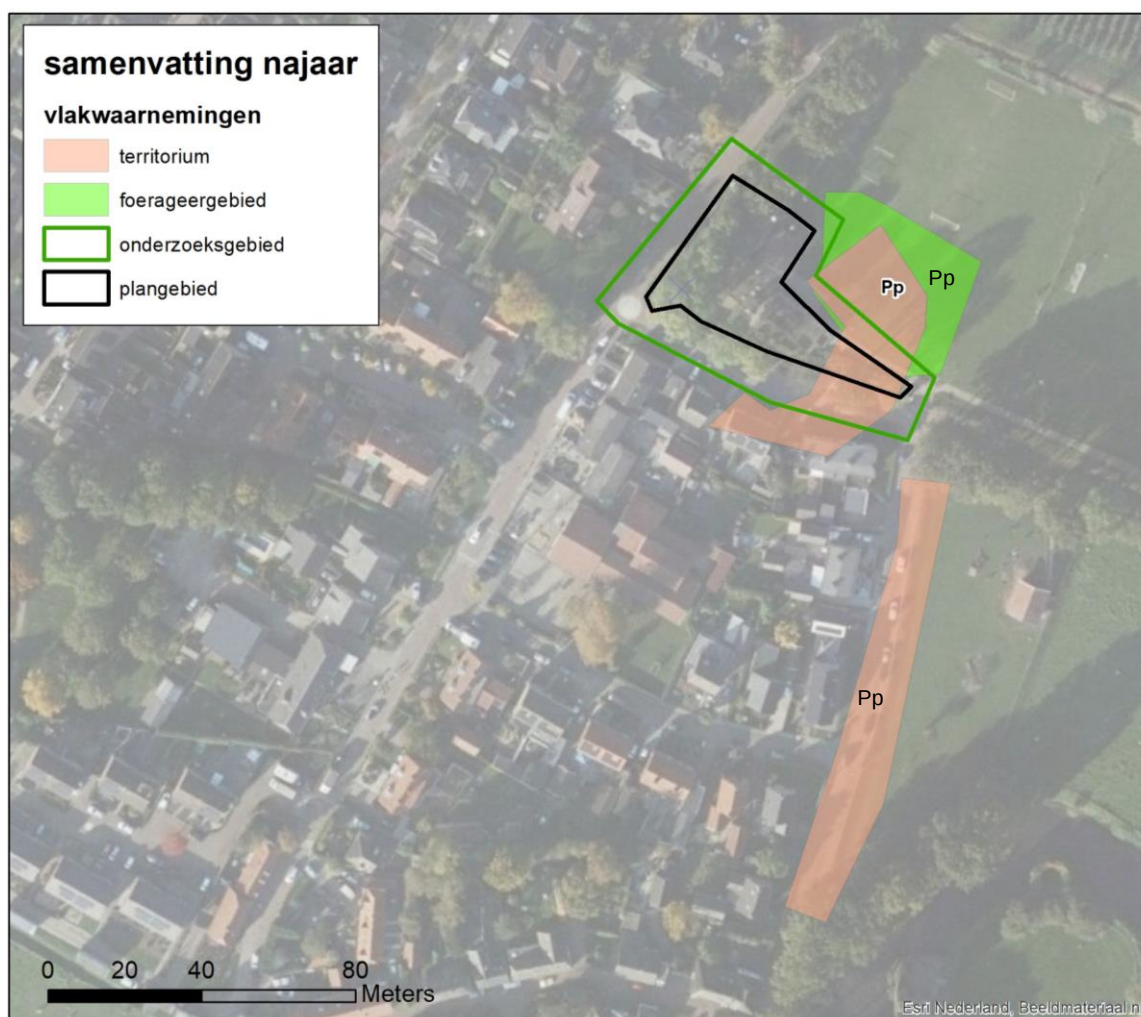
Figuur 3. Waarnemingen vleermuizen binnen en buiten het plangebied gedurende drie rondes in het voorjaar van 2018. Pp = *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis, Es = *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger, getal = aantal

Najaar 2018

Tijdens het najaarsonderzoek zijn bij de laanbomen ten zuiden van het plangebied foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Mannetjes vleermuizen van sommige soorten, zoals bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis, vertonen in deze periode een opvallend baltsgedrag. Tijdens de balts vliegen de mannetjes van de gewone dwergvleermuis roepend rond om vrouwtjes te lokken binnen een territorium, veelal gebruiken ze hierbij vaste trajecten. Het is dan mogelijk om paarverblijfplaatsen vast te stellen. Paarverblijven bevinden zich vaak in het centrum van het territorium in voornamelijk gebouwen of holle bomen. Tijdens de twee onderzoeksrondes in het najaar is er één baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen met een territorium dat overlapt met het plangebied. De roepende vleermuis vloog van de huizen ten zuiden van het plangebied, langs de oostkant van de kantine richting het voetbalveld en vloog weer terug richting de huizen. Dit individu heeft vermoedelijk een paarverblijfplaats in één van de huizen ten zuiden van het plangebied. De huizen zijn uiterst geschikt als paarverblijfplaats. Het is uitgesloten dat er een paarverblijfplaats in het gebouw in het plangebied aanwezig is, aangezien het op die plaats van het gebouw ontbreekt aan geschikte mogelijkheden voor een verblijfplaats.

Ten zuidoosten van het plangebied is nog een territorium aangetoond van een gewone dwergvleermuis, maar dit individu kwam niet in de buurt van het plangebied. de paarverblijfplaats bevindt zich niet in het plangebied.

Figuur 4. Waarnemingen vleermuizen binnen en buiten het plangebied gedurende twee rondes in het najaar van 2018. Pp = *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis.

Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming

Foerageergebied

Tijdens de veldbezoeken zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen binnen en rondom het plangebied. De sloop van het gebouw en het bouwen van een school op de locatie van het voetbalveld zal ervoor zorgen dat er foerageergebied verloren gaat voor de gewone dwergvleermuis. In de directe omgeving van het plangebied blijft echter voldoende foerageergebied aanwezig, waardoor de voorgenomen plannen geen effect hebben op het foerageergebied van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. De geplande werkzaamheden hebben derhalve geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Vliegroutes

Binnen het plangebied zijn vliegroutes van de gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen. De individuen vlogen langs de laanbomen aan de zuid- en westkant van het plangebied. De initiatiefnemer is voornemens enkele bomen te verwijderen. Hierbij blijft een afstand van 25-30 meter tussen de bomen aanwezig. Deze afstand is voldoende om de functie van vliegroute te kunnen behouden. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn soorten die in staat zijn een gat van 30 meter te overbruggen tussen lijnvormige elementen. Zolang de maximale afstand tussen twee bomen 30 meter bedraagt, zal de functie van vliegroute behouden blijven en zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op de vliegroutes van vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming is dan niet noodzakelijk.

Conclusie

Foerageergebied

Het plangebied en de directe omgeving worden gebruikt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De voorgenomen plannen hebben tot effect dat foerageergebied verdwijnt voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Echter, binnen het plangebied en de directe omgeving blijft voldoende foerageergebied aanwezig, waardoor de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op het foerageergebied van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. De geplande werkzaamheden hebben derhalve geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Vliegroutes

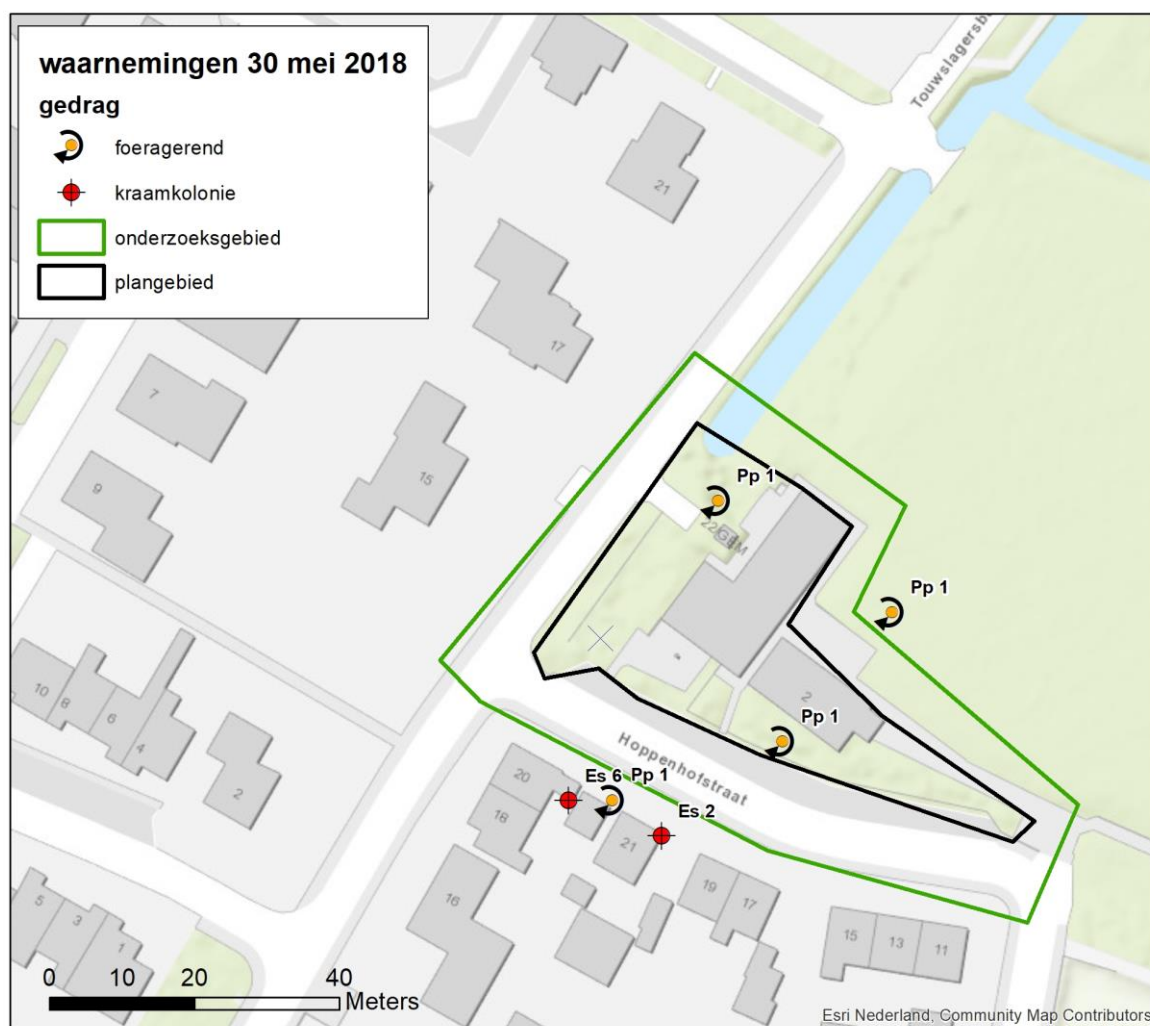
De laanbomen aan de zuid- en westkant van het plangebied worden gebruikt door gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. De initiatiefnemer is voornemens enkele bomen te verwijderen. Tussen de bestaande bomen blijft een afstand van 25-30 meter aanwezig. Met die afstand tussen twee bomen blijft de laan voldoen als vliegroute voor beide soorten.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen ten aanzien van vleermuizen geen overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg hebben.

Literatuur

- + Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.
- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis. Versie 1.1, maart 2014. RVO-S12-401/BF15896
- + Bij12. 2017. Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Lundberg, K., & Gerell, R. 1986. Territorial advertisement and mate attraction in the bat *Pipistrellus pipistrellus*. *Ethology*, 71(2), 115-124.

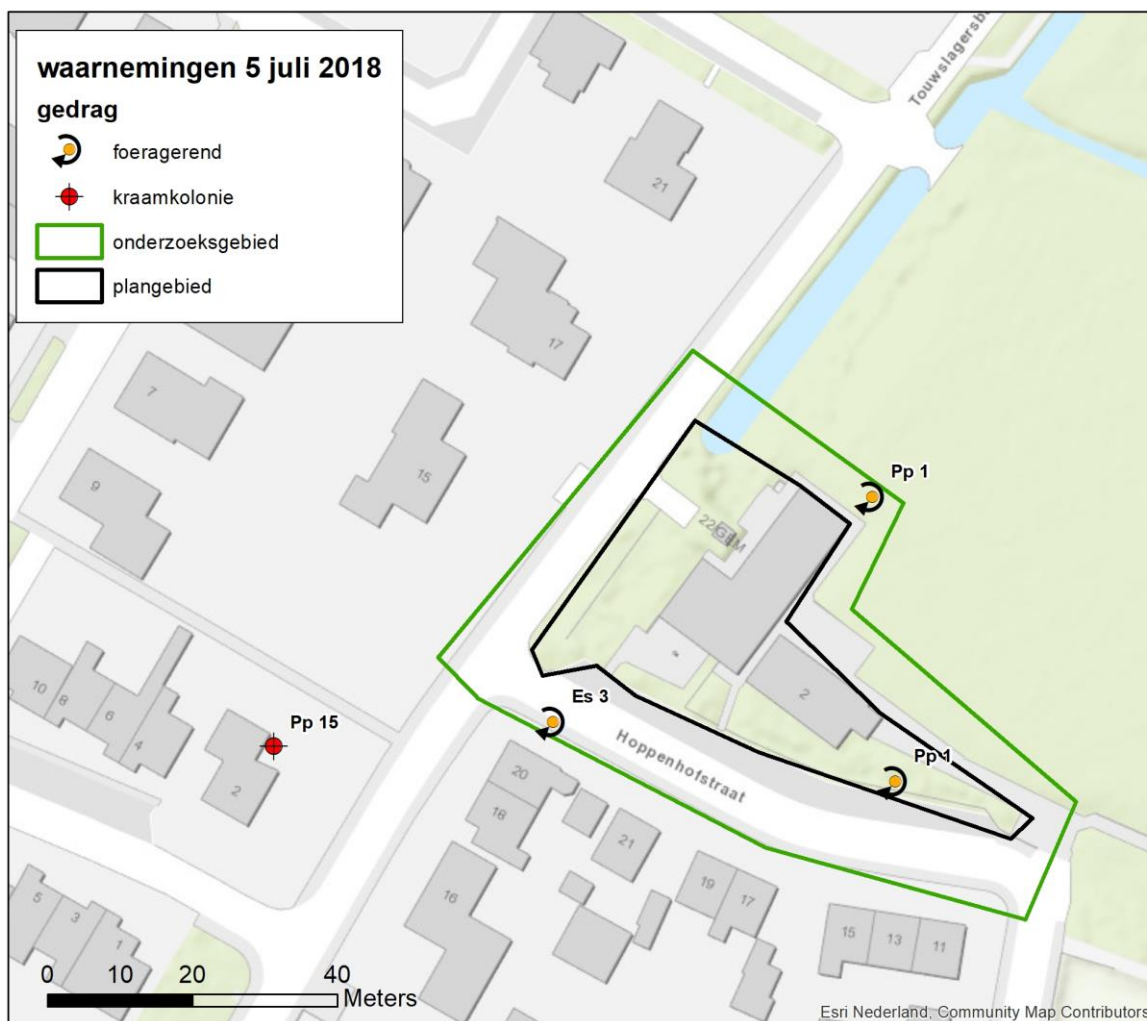
Bijlage 1. Waarnemingen per onderzoeksrond

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone Dwergvleermuis

Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger

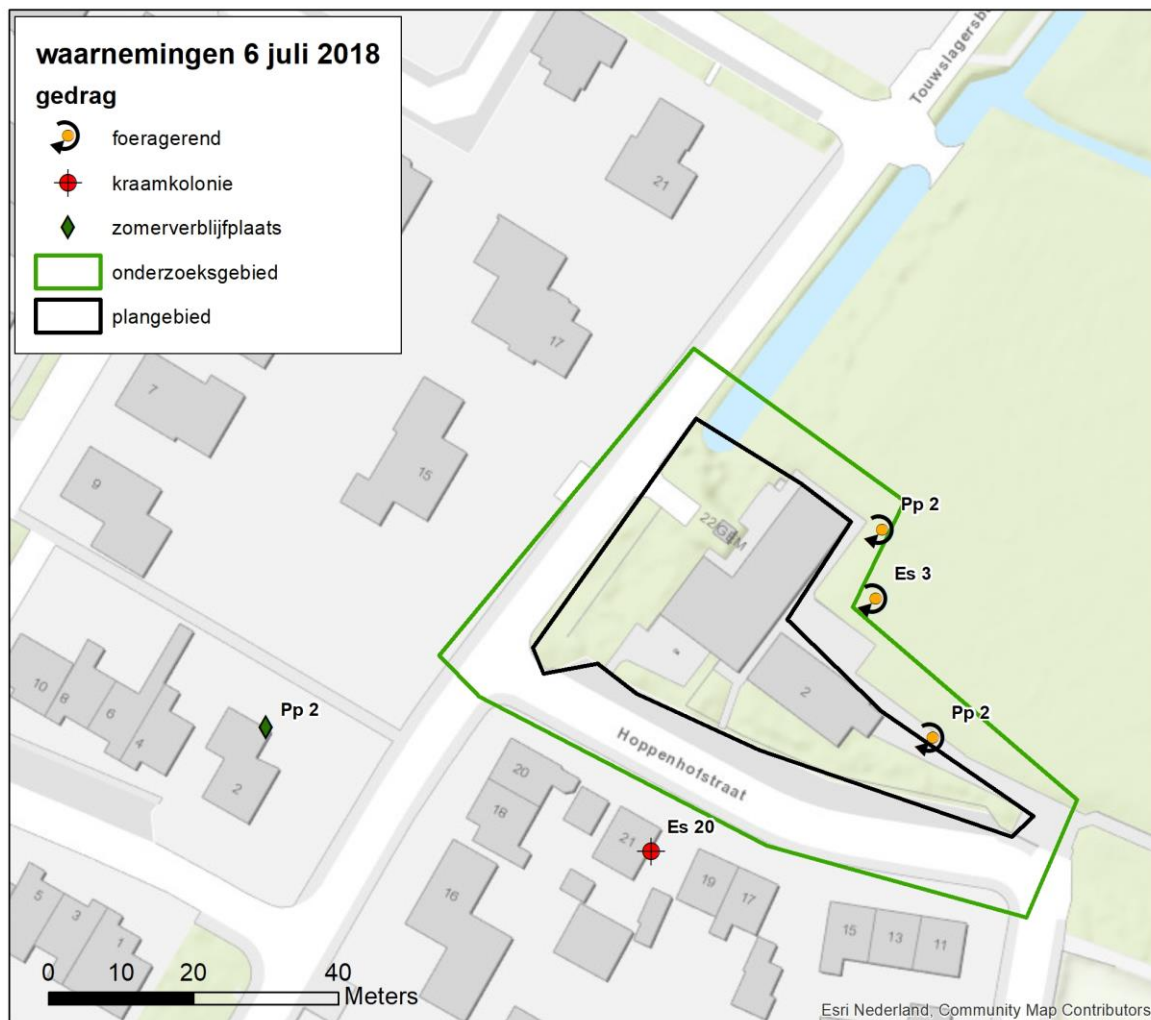
Getal = aantal

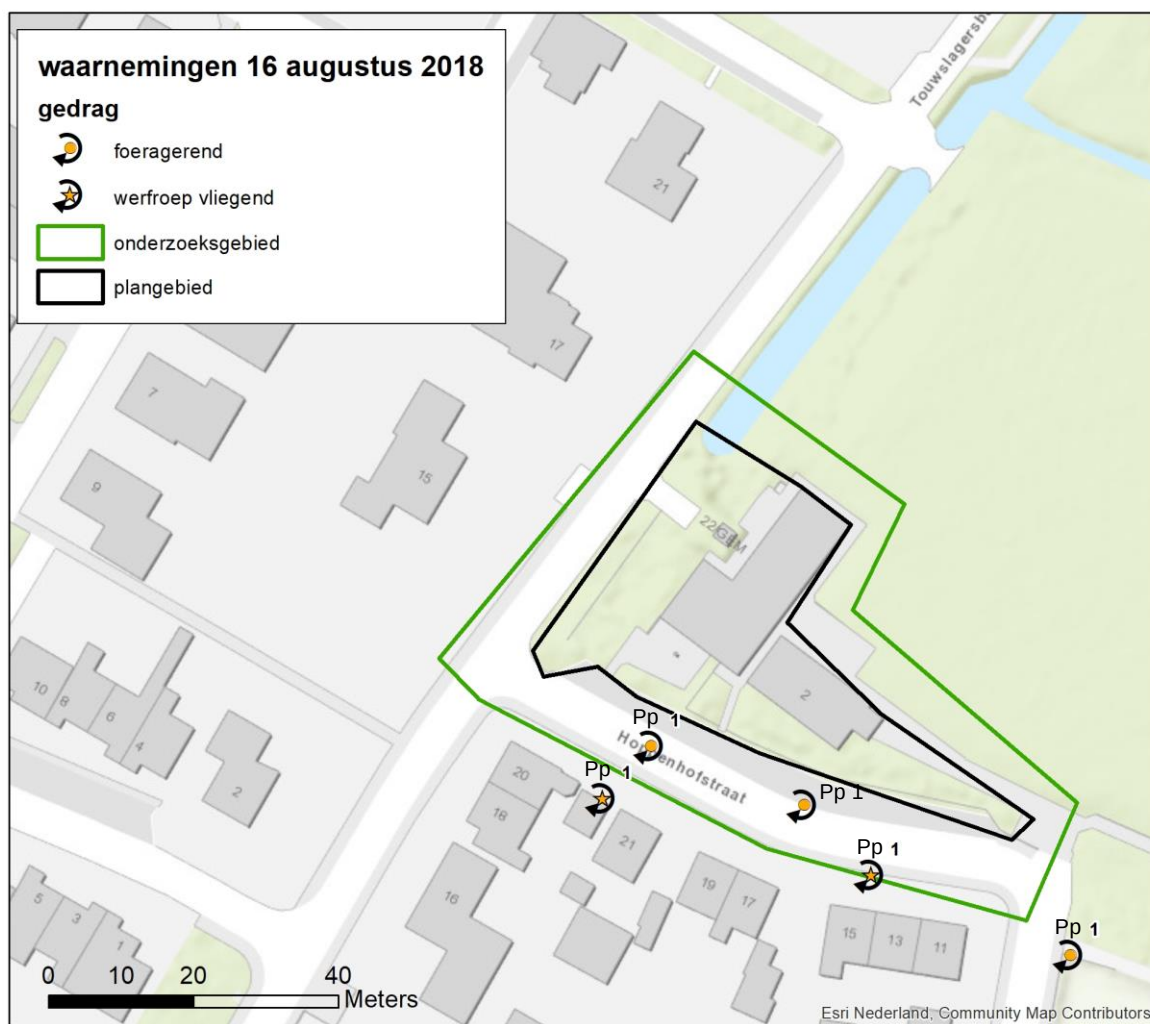
Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone Dwergvleermuis

Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger

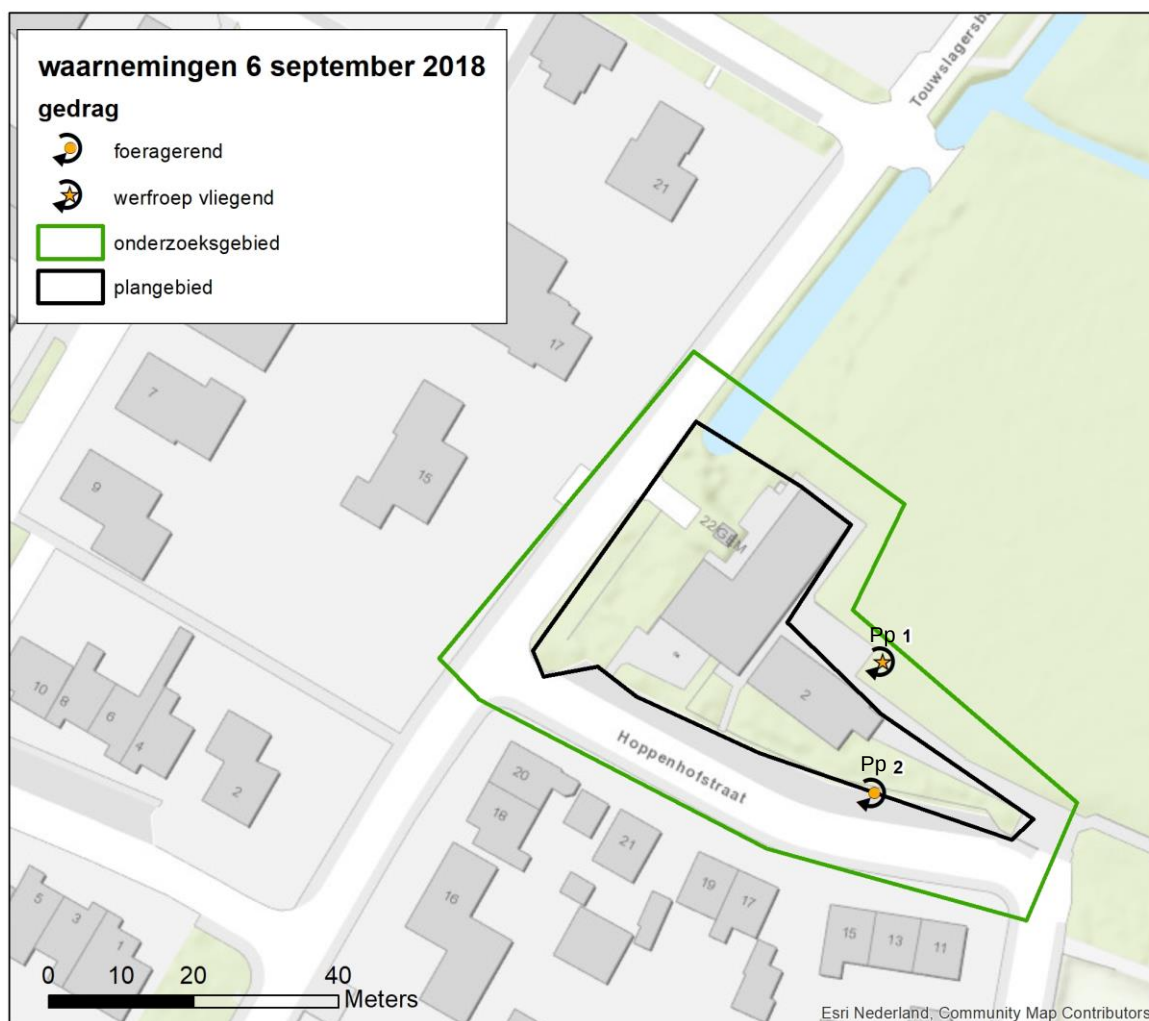
Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone Dwergvleermuis
 Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger
 Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone Dwergvleermuis
Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone Dwergvleermuis
Getal = aantal